

Lempäälän kunnan pohjavesialueiden suojaus suunnitelman päivittäminen

Yhdyskuntalautakunta 12.8.2025

Taustaa

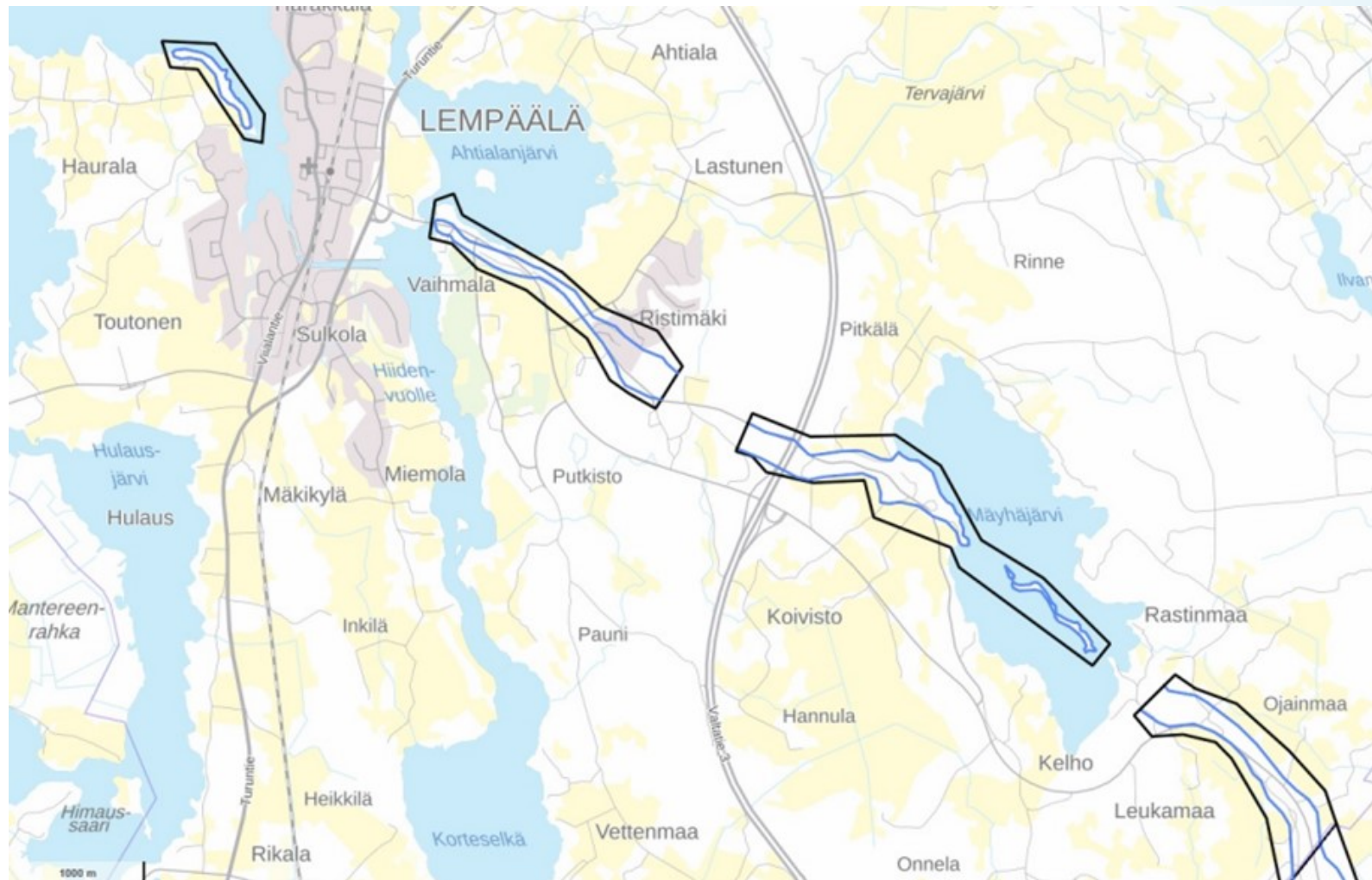
- Laki sekä asetus vesien- ja merenhoidon järjestämisestä ohjaa Suomessa vesienhoidon tavoitteita ja järjestämistä
- Vesien- ja merenhoitosuunnitelmilla ja hoitotoimenpiteillä pyritään säilyttämään pinta- ja pohjavedet hyvässä kunnossa myös seuraaville sukupolville. Tavoitteena on, että pintavesien ja pohjavesien tai Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.
- Vesienhoitosuunnitelmat tehdään Suomessa kaikille kahdeksalle vesienhoitoalueelle. Vastaavat suunnitelmat tehdään kaikissa EU-maissa kuuden vuoden sykleissä.
- Pirkanmaa ja Lempäälä sijaitsee Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella
- Vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmat ja ELY-keskuskohtaiset yksityiskohtaiset toimenpideohjelmat on laadittu vuosille 2022-2027
- Lempäälän kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivittäminen sisältyy Pirkanmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaan

Taustaa

- Lempäälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelma koskee neljää luokiteltua pohjavesialuetta, joista Lempäälä-Mäyhäjärvi A, Lempäälä-Mäyhäjärvi C ja Leukamaa ovat 1.luokan eli vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita ja Henneri on 2.luokan eli vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue.
- Pohjavesialueilla on hyvä kemiallinen ja määrällinen tila
- Lempäälä-Mäyhäjärvi A, Lempäälä-Mäyhäjärvi C on luokiteltu kemiallisen tilan osalta riskialueiksi (liikenne ja tienpito, torjunta-aineet)
- Pohjavesialueille sijoittuvia riskikohteita / toimintoja:
Öljysäiliöt, muuntamot, maalämpö (energiakaivot), vanhat maa-ainesten ottoalueet, pilaantuneet maa-alueet, liikenne ja tienpito, kunnan varikkoalue, yritystoimintaa (mm. golfkenttä, lämpölaitos), peltoviljely, vesihuolto (jätevesien sekä hulevesien käsittely- ja johtaminen)

Taustaa

Taustaa

- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmilla ei ole suoria oikeusvaikutuksia, vaan ne ovat luonteeltaan toimintaa ohjaava suunnitelmia.
- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa sovelletaan kuntatasolla mm. maankäytön suunnittelussa sekä viranomaistoiminnassa (valvonta, luvitus, edistäminen)
- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivittämisen myötä saadaan tarkasteltua aiemmin tunnistettujen riskien nykytila sekä tunnistetaan mahdolliset uudet riskit. Toimenpiteet, joilla riskejä voidaan vähentää, saadaan ajan tasalle ja pohjavesialueiden suojelutyötä voidaan kohdentaa ja toteuttaa paremmin.
- Pohjavesialueiden suojelu heijastuu positiivisina vaikutuksina asukkaiden terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Pohjavesialueiden suojelun ensisijaisena tavoitteena on hyvälaatuisen talousveden saannin turvaaminen asukkaiden käyttöön. Lempäälän pohjavesialueilta saatava pohjavesi muodostaa noin 25 % Lempäälän Vesi Oy:n jakelemasta vedestä ja vaikuttaa yhteensä noin 20 000 asukkaan vesihuoltoon.

Suojelusuunnitelman päivittämisen toteutus

- Toteutettiin 2024-2025
- Laatimisesta vastasi Ramboll Finland Oy ja laatimista ohjasi seurantaryhmä, jossa olivat edustettuina Lempäälän kunta (yhdyskunnan palvelualue), Lempäälän Vesi Oy, Pirkanmaan ELY-keskus, Etelä-Savon ELY-keskus, Maaseutuhallinto, Ympäristöterveys Pirteva sekä Pirkanmaan pelastuslaitos.
- Kustannukset n. 13 000 €. Valtionavustus 50 %, kunta + Lempäälän Vesi Oy 50 %
- Suojelusuunnitelmaluonnos oli yleisesti nähtävillä 26.3.2025 – 24.4.2025 välisen ajan. Luonnoksesta pyydettiin lausuntoa Pirkanmaan ELY-keskukselta, aluehallintovirastolta, Pirkanmaan pelastuslaitokselta, Ympäristöterveys Pirtevalta, Valkeakosken kaupungin ympäristönsuojelulta, Lempäälän Vesi Oy:ltä sekä Elenia Oy:ltä. Suojelusuunnitelma luonnoksen kommentointimahdollisuudesta tiedotettiin erikseen maaseutuhallintoa, Itä-Lempäälän maamiesseuraa sekä pohjavesialueilla toimivia asukas- ja omakotiyhdistyksiä. Lisäksi suojelusuunnitelma luonnosta käytiin läpi sisäisesti yhdyskunnan palvelualueella ja Lempäälän Vesi Oy:n kanssa.
- Annetut lausunnot (2 kpl) otettiin pääosin huomioon. Jätetyt mielipiteet (2 kpl) eivät aiheuttaneet muutoksia.

Sisältö ja toimenpiteet

- Suojelusuunnitelmaluonnos sisältää ajantasaiset tiedot pohjavesialueiden pohjavesiolosuhteista, vedenottamoista ja niiden tarkkailusta sekä riskikartoituksen ja riskienarvioinnin.
- Suunnitelmassa esitetään toimenpidesuosituksia pohjavesialueille sijoittuville toiminnoille ja maankäytölle pohjaveteen kohdistuvien riskien ehkäisemiseksi.
- Suojelusuunnitelmaluonnokseen sisältyy tarkastelu ilmastonmuutoksen pohjavesivaikutuksista sekä Lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.
- Toimenpideohjelma sisältää yhteensä 26 toimenpidettä. Aloitusaikajankohda vaihtelee aikavälillä 2025-2033. Osa toimenpiteistä jatkuvia tai vuosittain toistuvia. Suunnitelman seuraava laajempi päivitys alustavasti vuonna 2034.
- Toimenpiteiden vastuutahoina Lempäälän kunta (yhdyskunnan palvelualue), Lempäälän Vesi Oy, Pirkanmaan pelastuslaitos, Pirkanmaan ELY-keskus (Y- ja L-vastualueet), maaseutupalvelut ja sähköverkkoyhtiö

Toimenpiteet

- Vedenottoamoilla ja muualla pohjavesialueilla tehtävää tarkkailua ja tarkkailutietojen käytettävyyttä kehitetään. Tarkistetaan ennakoivan pohjaveden laadun ja määrän tarkkailun riittävyys.
- Vedenottamoiden suoja-alueiden rajaukset ja niitä koskevat määräykset tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään.
- Parannetaan pohjavesialueiden sijaintitiedon käytettävyyttä kunnan verkkosivuilla.
- Öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksia priorisoidaan ja jatketaan. Öljysäiliöiden määräaikaistarkastusten ja kunnossapidon tärkeydestä sekä vaihtoehtoisista lämmitysratkaisuista tiedotetaan kiinteistöjen omistajia.
- Huomioidaan hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn liittyvät, pohjavesien suojelun kannalta tarpeelliset määräykset Lempäälän kunnan rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräysten päivityksessä.

Sisältö ja toimenpiteet

- Toteutetaan jätevesiviemäriin liittymättömien kiinteistöjen valvontaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.
- Edistetään kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyjärjestelmien kunnostamista vaatimusten mukaisiksi.
- Jätevesiviemäriverkoston ja pumppaamoiden osalta huolehditaan jätevesivuotojen torjunnasta.
- Selvitetään vanhojen maa-ainesten ottoalueiden tilaa ja käynnistetään tarvittaessa kunnostustoimenpiteet alueiden priorisointiin perustuen.
- Tarkistetaan tiealueilla olevien pohjavesisuojausten riittävyys ja kunto. Parannetaan pohjavesialueiden sijaintia osoittavia merkintöjä (merkkien lisääminen mm. teiden varsiin).
- Selvitetään tiesuolauksen käytön vähentämistä tai vaihtoehtoisten liukkaudentorjuntamenetelmien käyttöä.

Sisältö ja toimenpiteet

- Korvataan pohjavesialueille sijoittuvat pylväsmuuntamot suojakaukaloin varustetuilla puistomuuntajilla.
- Tarkastellaan pilaantuneiden maa-alueiden osalta tietojen ajantasaisuus ja kattavuus sekä mahdolliset toimenpidetarpeet.
- Peltoviljelyn pohjavesivaikutusten vähentäminen tiedottamalla ja koulutuksella. Huomioidaan peltoviljelyn pohjavesivaikutusten seuranta ennakoivan pohjaveden tarkkailun suunnittelussa.
- Kunnan varikon tilan selvittäminen, toiminnan asianmukaisuuden varmistaminen sekä alueen pohjavesiriskien pienentäminen kaavoituksen keinoin.
- Riskikohteiden paikkatietoaineistoja ylläpidetään. Varmistetaan, että poikkeustilanteita varten laaditut listat vastuuhenkilöistä ovat ajan tasalla ja asianosaisten tahojen käytössä.
- Toimenpideohjelman toteutuksen tilanne sekä päivittämistarpeet käydään läpi seurantaryhmässä kerran vuodessa. Suojelusuunnitelman ja sen toimenpideohjelman päivittämisestä huolehditaan.

Kiitos!

